

ost och mer yoghurt, och mejerierna put-sar upp de stålfria tankarna i väntan på att korna i ladugårdarna ska börja ge mer mjölk. Men när den förväntade ökningen inom produktion och konsumtion kommer är svårt att förutse. Kanske sker den inom fem år, kanske inom tio, enligt Richarts.

MEN TROTS ATT EU-utvidgningen varken betyder till eller ifrån på mjölkpriset, kommer priset knappast att ligga kvar på nuvarande nivåer.

– Störst påverkan har det successivt minskade EU-stödet, men även sådana saker som den pågående prispresen från handelsjättarnas sida har betydelse, säger Richarts och han tror också att den prispres som utgått från Tyskland kommer att smitta av sig på resten av Europa.

– De senaste tio åren har de skandinaviska länderna legat runt 25 öre över EU:s genomsnitt. Det är troligt att deras topposition behålls, men att avståndet till övriga EU minskar.

Bland prognosproffs pratades det ofta om att det finns skillnader mellan sättet att sammanfatta och producera statistiken, skillnader som gör hela prognoser svåra att tolka. Men det är inget stort problem enligt Erhard Richarts, som menar att det alltid går att hitta möjligheter att analysera och ta fram nya data. Men om ett land eller en myndighet plötsligt gör en förändring i sin statistik blir det

svårt, för då försvinner möjligheten att jämföra siffrorna bakåt i tiden. Mejerier med verksamhet i flera länder, till exempel Arla Foods och Campina, erbjuder ytterligare en ny utmaning. Ett mejeriföretag kan välja att förlägga all sin tillverkning av gräddor i ett land, medan all ost tillverkas i ytterligare ett. Och vilka siffror är det då som ska räknas som export och import när ostpallarna bara byter plats med varandra inom ett och samma mejeriföretag? Från ett lager till ett annat och sedan vidare till en distributionscentral.

– **JU FRIARE HANDELN** inom EU blir, desto osäkrare blir de tidigare så exakta export- och importsiffrorna. Men det är ett pris för den ökade friheten på marknaden som inte ska kontrolleras utan vara just fri.

I riktigt svåra fall där det finns en mängd verkligt oförutsägbara faktorer, som till exempel eurokursen som åker berg- och dalbana med dollarn, ser ZMP till att ge flera alternativa scenarier. På 1960- och 70-talet existerade inte scenariotänkandet. Få, om ens någon, ifrågasatte den självklara "utvecklingen". Den låg bara där, trygg och säker. Det var bara att sätta dit linjalen och vips så hade man morgondagens och nästa års siffror klara.

– Det fanns nog en prognosblindhet på 60- och 70-talet. Man tog så mycket för givet, och hade rätt mekaniska modeller där man extrapolerade utvecklingen. Sedan kom 1973 och den första oljekrisen. Sedan dess har nog de flesta prognosmakare blivit bra mycket ödmjukare, säger Erhard Richarts.

EN PROGNOIS ÄR BARA ett hjälpmedel och man måste alltid tänka själv, eftersom prognosen grundar sig på bestämda förutsättningar. Därför måste man alltid noga se på vilka antaganden en given

Valutakurser är prognosmakarens största fiende. De är svåra att förutse och kan förändra slutsatserna helt, anser Erhard Richarts på tyska ZMP. FOTO: ZMP

prognos utgår ifrån, för att inte bli prognosblind. För att inte riskera vare sig blindhet eller eufori är det klokt att alltid ha prognosmakandets eget speciella dilemma i minnet. Det är svårt att avgöra om en prognos är bra, för en bra prognos behöver inte nödvändigtvis slå in.

– Det finns gott om exempel på prognoser som aldrig uppfylls, eftersom de blivit lästa. Ta en sådan sak som mjölkkvoterna. Vi har exempel på att man varnat för att mjölkkvoten överskrids. Men eftersom tillräckligt många läser prognoserna och ändrar sitt beteende, så inträffar inte det prognosticerade.

NÄR DET GÄLLER framtiden i stort för Europas mjölkbönder är det en prognos om framtiden och i mjölkbranschen som mjölkpaven Richarts själv saknar. Den handlar om investeringsmönstren, något som kan vara direkt beroende av mjölkböndernas medelålder.

– Såvitt jag vet har det inte gjorts någon samlad prognos på vad som händer med åldersfördelningen på Europas mjölkbönder. Det är en socioekonomisk utredning som jag själv gärna skulle vilja läsa.

Polska problem med EU-krav

• Många mejerier i Polen klarar fortfarande inte av att leva upp till de krav på säkerhet och hygien som EU ställer. Enligt siffror som publiceras i tidningen Rzeczpospolita har bara 52 mejeriföretag fått exporttillstånd av EU.

Ytterligare 172 mejerier måste klara kraven innan Polen blir EU-medlem den 1 maj för att få exportera till andra medlemsländer. Många bedömare anser att det ärorealistiskt.

Polens jordbruksminister har sagt att 40

mejeriföretag, de flesta små, förmodligen kommer att tvingas slå igen till följd av kraven.

Upp emot 10 000 anställda beräknas vara övertaliga i hela livsmedelssektorn i mitten av 2004. Vissa företag kommer dock att få dispens från kraven under en övergångsperiod, men då får de bara sälja sina produkter i Polen.

Svenskar oroliga för matfusk

• Invånarna i EU oroar sig mer för fusk och korruption i det egna landet än i EU. Det visar opinionsundersökningen Eurobarometern, där över 16 000 medborgare i de 15 nuvarande medlemsländerna i EU intervju-

ats, skriver Europaparlamentets nyhetsbrev. Svenskarna är de som oroar sig mest för fusk med livsmedel. De som oroar sig minst för matfusk är britterna, trots att de till exempel drabbats hårdast av BSE.

Grön prao fick toppbetyg

• Under hösten ingick några högstadiel elever i Uppsalastrakten i pilotprojektet Grön Prao. Under en vecka fick de bland annat arbeta på en mjölgård och på en husdjursförening, åka med tankbil och besöka naturbruksgymnasiet Jällaskolan.

Iniatiativtagare till Grön Prao är Svensk Mjök, LRF och Skogs- och lantarbetsgivareförbundet, och projek-

veckan. På en skala mellan 1 och 9, där 9 är det bästa, låg förväntningarna i snitt på 5,5.

Däremot upplevde de praoveckan som mycket rolig, samtliga svarade 8 eller 9!

Initiativtagare till Grön Prao är Svensk Mjök, LRF och Skogs- och lantarbetsgivareförbundet, och projek-

De välförtjänta guldmedaljerna har levererat kvalitetsmjök i n

Medaljregn över mjölkbönder

• Svensk Mjölks Guldmedalj delades ut vid en ceremoni i Stockholms Konserthus 2 februari. I år hade 101 medaljörer kvalificerat sig, och 93 av dem deltog vid utdelningen. Enligt traditionen delas Guldmedaljerna ut av någon representant för

kungahuset och i år var det Kronprinsessan Victoria som närvarade vid ceremonin:

– Framför allt hoppas jag att det blir ett litet bevis för mjölkbönderna hur mycket vi svenskar uppskattar deras insats, för det är kanske inte många

mö
kär
slit
tac
my
och
for
pri
mo
S
me

TYSKLAND & ZMP

www.zmp.de är den viktigaste webbadressen för den som undrar över mjölkprisutvecklingen i Tyskland och Europa.

ZMP står för "Zentrale Markt- und Preisberichtsstelle" (ungefär centrala marknads- och prisupplysningsstället för land-, skogs- och livsmedelsindustri).

ZMP startade 1950 och är serviceorgan för branschen och ägs av dess branschorganisationer – bland andra Livsmedelsindustriförbundet och Lantbrukarnas riksförbund, samt Förbundet för de tyska livsmedelsexportörerna.

PRAO
elev

Mjök är den nya mätstocken på ekonomin.

K:
•
det
net
ny:
ind
de
då
på
kär
jän
fö:
sor
mu
tar